

l dannelsen af Horsens Landbrugsforening. Også dette havde P. Heide haft held med og an beklædte formandsposten i forsens fra 1862 til 1876.

Som tak for sit initiativ blev I. P. Heide også valgt som foreningen af jyske Landboforeningers første formand. Det var han i to år fra 1872-74, holdt så et års pause, inden han blev formand - denne gang kun et år.

Foruden at være føreren for den jyske landboorganisering, var Heide også folketingsmand, valgt i Bjerre-kredsen. Det var han i to år, 1872-74.

Heide døde i 1895, men var inden da bl. a. hædret med udnævnelsen til Ridder af Dannebrog.

Dyrskuer fra 1874

I begyndelsen var der ikke noget der hed foreningernes bidrag til den jyske fællesforening, men der kom alligevel gang i arbejdet. I 1874 holdtes det første dyrskue - sågar to samme år, og der holdtes en vinter-smørudstilling.

Dermed var linien lagt: Det var især husdyrbruget og mejeririften, man var indstillet på at søge fremmet. (De jyske Landboforeninger blev stiftet 10 år før det første andelsmejeri blev oprettet og 20 år før den første mejeriforening blev dannet.

Disse første skuer og udstillinger forløb godt, og de blev hurtigt en tradition - og er det stadig. Uden for landbrugskredse er de årlige ungskeer den del af arbejdet, der er bedst kendt.

Disse ungskeer er ikke blot et samlingssted for de jyske landmænd. Kolleger fra resten af landet møder til ungskeuet, der ligeledes samler mange interesserede udlændinge.

Ungskeer er gennem de sidste 10 år gennemsnitlig blevet besøgt af 90.000 mennesker.

Betydelig gave på 10.000 kr.

Efter få års forløb fik man indført et fast kontingent til foreningen, så man havde noget at arbejde med, og samtidig modtog foreningen en efter datidens forhold meget betydelig gave af en jydsk godsejer, Hendrik Pontoppidan, Constantinsborg ved Århus, der var generalkonsul i Hamburg. Gaven

HEIDE H. P. proprietær f. 25. 2. 1811. d. 9. 5. 1895
Stifter af Foreningen for jyske Landboforeninger
Horsens Landbrugsforening f. 25. 2. 1811. d. 9. 5. 1895
H. P. Heide 27. 1. 1872

Hatting-proprietær startede De jyske Landboforeninger

H. P. Heide, Kjærsgaard, indkaldte på torsdag for 100 år siden til det stiftende møde i Rådalen i Horsens.

Det skyldes den daværende formand for Horsens Landbrugsforening, at Foreningen af jyske Landboforeninger på torsdag har eksisteret i 100 år.

Det var proprietær H. P. Heide, Kjærsgård ved Hatting, der den 30. november 1872 kaldte i alt 31 landboforeninger sammen til møde på Rådalen, det senere rådhus, i Horsens.

Der var kun 23 foreninger, der gav møde, og af dem var kun de 14 varme på tanken om den jyske fællesforening. De 14 repræsenterede ialt 5692 medlemmer. I løbet af den kommende måned meldte dog yderligere tre foreninger sig ind.

Men den seance der på torsdag for 100 år siden foregik i Horsens, var H. P. Heide ikke ukendt med. 10 år forinden, i 1862 havde han i samme sal sammenkaldt landmændene på

bestod i aktier for 10.000 kr. i Det danske Gaskompagni og i The Scandinavian preserved Butter Compagny, som skulle fremme agerbrug, krægtavl, samt smør- og osteproduktionen.

Man blev da i stand til at få et fast sekretariat i Århus, og man kunne begynde den ansættelse af konsulenter, der senere fik et meget stort omfang, og kom til at præge udviklingen i høj grad.

Det gjaldt som nævnt først og fremmest husdyrbruget med stambogsføring og oprettelsen af avlsforeninger, senere kontrolforeninger med regnskabsføring. Senere kom både planteavl, husholdning, maskinavendelse og bygningstilrettelæggelse, ungdomsarbejde og forskelligt andet til, foruden den almindelige rådgivningsvirksomhed i faglige, erhvervsmæssige og økonomiske anliggender fra sekretariatet.

Godthåb blev købt i 1917

Til støtte for planteavlens forpagtede man i 1917, gården „Godthåb“ i Skanderborg og købte den senere. Foreningen ejer den endnu og har udvidet den ret væsentligt både med hensyn til areal og nye bygninger, ligesom den nu har tilknyttet både husholdningskontor og svineforsøgsstation. „Godthåb“ besøges hvert år af adskillige tusinde interesserede landmænd.

I 1919 påbegyndte man - efter mange års drøftelser - udgivelsen af sit eget medlemsblad: Ugebladet „Jydsk Landbrug“ og udsendte det i godt 50 år, til det blev lagt sammen med „Dansk Landbrug“.

En lang række opgaver for foreningen har bestået i at yde vejledning både i lovgivningsmæssige og mere udpræget juridiske anliggender. Et par af disse skal nævnes.

Fører retssager

I 1923 da der iværksattes blokade imod landmændene i Ko-

lindsund for at tvinge dem til imod deres vilje at slutte overenskomst, gik foreningen ind i sagen og førte den frem til højesteret med det resultat, at landmændene fik ret, og fagforbundet blev idømt bod og erstatning.

På lignende måde førte man for nogle år siden en retssag for en nordjydsk landmand, der følte sig yderst dårligt behandlet af elektricitetsselskaberne med hensyn til erstatning for nogle stærkt generende master tværs gennem marken. Også denne sag gennemførtes med det ønskede resultat og bevirke- de forøvrigt, at der blev truffet en landsaftale om erstatninger i sager af denne art.

I det hele taget har rådgivningsvirksomheden vedrørende fredning, ekspropriation og erstatning derfor taget et sådant omfang, at to agronomer i foreningens tjeneste nu er fuldt optaget deraf.

11 formænd i 100 år

I løbet af foreningens 100-årige historie har der været 11 forskellige formænd:

1872-74 Forpagter H. Heide, Kjærsgård, 1874-75 godsejer H. P. Ingerslev, Marselisborg, 1875-76 forpagter H. Heide, Kjærsgård, 1876-84 kammerherre Sophus Skeel, Birkelse, 1884-93 kammerherre C. Lüttichau, Tjele, 1893-1909 kammerherre C. A. R. Bech, Engelsholm, 1909-16 landstingsmand Niels Jensen, Toustrup, 1916-18 gårdejer Anders Nielsen, Svejstrup Østergård, 1918-30 folketingsmand P. P. Pinstrup, Godensgård, 1930-47 landstingsmand H. Hauch, Sølund, 1947-59 folketingsmand Hans Pinstrup, Gravlev, 1959-72 folketingsmand gårdejer Anders Andersen, Benzonlyst.

Bestyrelsen

Foreningens bestyrelse består af formanden, folketingsmand Anders Andersen, samt følgende:

For Nordjyllands amt: Proprietær O. Jepsen, Eskjær, Tolne. Folketingsmand, gårdejer

H. P. Heides gravsted på Hatting Kirkegaard vidner om Heides initiativ inden for landboorganisationerne.

Søren Jensen, Hassers, Ålborg. Gårdejer J. P. Søndergaard Jensen, Mejlmoesgård, Vilsted, Løgstør.

For Viborg amt: Gårdejer Holger Erichsen, Skibstedgård, Hurup Thy. Gårdejer L. Bønding, Overlund, Viborg.

For Århus amt: Gårdejer Johs. Schmidt, Bondeseje, Lime. Proprietær Anker Knudsen, Borum Østergård, Sabro.

For Vejle amt: Gårdejer Arne Møller, Sæbberupgård, Løsning. Gårdejer Helge Berthelsen, Ørbæk Tarm.

For Sønderjyllands amt: Gårdejer Anders Hørlück, Skodborg, Vejen. Gårdejer Chr. Jørgensen, Tandsgård, Tandslæt.

For Ribe amt: Gårdejer Andreas Heick, Marielyst, Hejnsvig.

For Ringkøbing amt: Forpagter Vagn Voigt, Løvstrupgård, Lem. Gårdejer Johs. Krøjsgaard, Kilde Møllegaard, Avlum.

Foreningen omfatter nu samtlige 96 jyske landboforeninger med godt 86.000 medlemmer og desuden er ca. 30 avlsorganisationer medlem. Derforuden er der 1600 personlige medlemmer.